Beoordeling Periodieke rapportage XII Artikel 22 Omgevingsveiligheid en Milieurisico's
Prof.dr. Carl Koopmans (SEO Economisch Onderzoek, Vrije Universiteit)
19 januari 2026

Onduidelijk beleid

Op het beleidsterrein Omgevingsveiligheid en Milieurisico's zijn de beleidsdoelen, instrumenten en posten op de begroting niet goed met elkaar te verbinden. De door Decisio uitgevoerde periodieke rapportage laat dit zien. Dit is naar mijn mening de belangrijkste conclusie van de periodieke rapportage en een serieus aandachtspunt voor het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW).

Gebrek aan goede evaluaties

Een andere zorgelijke conclusie van de periodieke rapportage is dat de uitgevoerde evaluaties van afzonderlijke beleidsinstrumenten veelal geen 'harde' informatie opleveren. Over bijdragen aan RIVM, RWS, RVO en medeoverheden zijn in bepekte mate beperkte (publieke) evaluaties beschikbaar, terwijl het wel om aanzienlijke bedragen op de begroting gaat. De meeste uitgevoerde evaluaties scoren 2 op een schaal van 1 (laag) t/m 5 (hoog), sommige evaluaties 3. De periodieke rapportage geeft aan (blz. 50) dat 'hard' evalueren lastig is omdat het beleid regisserend van aard is en veelal gaat over het doen van onderzoek en over samenwerking. Instrumenten als normering en subsidies kunnen echter wel degelijk 'hard' worden geëvalueerd, bijvoorbeeld met een controlegroep of econometrische methoden.

Oordeel over de periodieke rapportage

Decisio heeft de periodieke rapportage naar mijn oordeel over het algemeen goed uitgevoerd (enkele uitzonderingen worden hieronder vermeld). Er is veel relevante informatie verzameld. Het rapport is helder geschreven, genuanceerd verwoord en het bevat heldere conclusies. Mijn suggesties zijn over het algemeen goed verwerkt. De voorschriften van de Regeling Periodiek Evaluatieonderzoek 2022 (RPE 2022) zijn gevolgd.

Het ministerie van IenW heeft zijn rol in de periodieke rapportage m.i. goed ingevuld. Decisio kon het onderzoek onafhankelijk uitvoeren en zelf de conclusies bepalen. Ook de begeleidingscommissie functioneerde naar mijn mening goed. Er werd veel relevante informatie aangedragen vanuit meerdere invalshoeken. Het ministerie van Financiën en de directie Financieel-Economische Zaken (FEZ) van IenW stimuleerden het volgen van de RPE-voorschriften voor periodieke rapportages.

Beleidstheorie beperkt uitgewerkt

Het is jammer dat de beleidstheorie per taakveld (hoofdstuk 2 van de periodieke rapportage) slechts bestaat uit tekst, en niet is uitgewerkt in figuren met blokken en pijlen. Er is wel een figuur met een overkoepelende figuur voor het complete beleidsterrein, maar die is noodzakelijkerwijs minder concreet dan figuren per taakveld. Als reden voor die keuze wordt in het rapport gemeld dat deze individuele beleidstheorieën te complex, technisch en omvangrijk zouden zijn. Dat pleit naar mijn mening voor het verbeteren van deze beleidstheorieën, niet voor het weglaten ervan.

Conclusies minder hard dan ze lijken

In hoofdstuk 5 (Analyse doeltreffendheid en doelmatigheid) van de periodieke rapportage wordt een heldere samenvatting gegeven van het doelbereik, doeltreffendheid en de doelmatigheid

van het beleid, per taakveld, op basis van de beschikbare evaluaties. Daarbij wordt ook informatie gegeven over de hardheid van die informatie, op basis van hoofdstuk 4. Het gaat vaak om vrij 'zachte' informatie (effectladder niveau 2 van 5). Niettemin worden daaruit stevige conclusies getrokken, zoals "doeltreffend en doelmatig". Waar er geen harde informatie beschikbaar is, zouden deze conclusies veel voorzichtiger moeten worden geformuleerd.

Mijn rol

In deze notitie beoordeel ik op verzoek van IenW de kwaliteit van de periodieke rapportage. Ook heb ik getracht om bij te dragen aan de kwaliteit van het onderzoek, door suggesties te doen tijdens de bijeenkomsten van de begeleidingscommissie. En ik heb de onderzoekers van Decisio in een aparte sessie geholpen bij het beoordelen van de 'hardheid' van evaluaties met behulp van de effectladder.